

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми. Реалії сучасності, глобальні зміни, які відбуваються в політиці, економіці, культурі, екології, потребують дослідження багатьох явищ та процесів, що мають досить великий вплив на розвиток суспільства. Однією із цих явищ є глобалізація. За невеликий період часу з'явився новий, відкритий світ, в якому всі кордони поступово нівелюються, світ який наскрізь проникнений глобальною культурою інформаційних технологій. З'ясування ролі й статусу глобалізму, його взаємозв'язку із суспільством є однією із найважливіших тем у системі соціально-філософського знання. Хоча деякі аспекти глобалізму досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, але ця проблема в українському контексті є недостатньо висвітленою. **Мета дослідження:** виявлення сутності глобалізму та його позитиви та негативи на розвиток суспільства та його життєдіяльність. Для того, щоб розкрити сутність даної проблеми було поставлено такі завдання: визначити поняття глобалізації; розкрити поняття глобалізації то глобалізму; охарактеризувати позитиви та негативи глобалізації в Україні; прослідкувати вплив глобалізації в контексті України. **Об'єкт дослідження** – глобалізаційні процеси у світі та Україні. **Предмет дослідження** – позитивні та негативні сторони глобалізаційних процесів. Поняття «глобальність», «глобалізм», «глобалізація». Становлення глобальної господарської системи, що руйнує кордони національних господарств, пов'язаних міцними торговельними, фінансовими, політичними, соціальними і культурними відносинами, - найбільш значущий процес, який визначив обличчя світу на межі ХХ-ХХІ століть [3]. Семантично поняття «глобальність», як і інші поняття зцим коренем, пов'язане з латинським словом globus (земна куля). Тим самим підкреслюється, що життєвим простором людства є вся планета Земля, а проблеми його існування виступають як загально планетарні, тобто глобальні. Під«глобальністю» розуміється життя в світовому співтоваристві, де жодна країна (або група країн) не може відгородитися від інших. Поняття «глобальність» тісно пов'язане з категорією «світ як ціле», та активно розробляється з 70-х рр. ХХ ст. Парадигма цілісності заснована на визнанні єдності суспільства, біосфери, ноосфери як основного принципу світобудови [3]. У. Бек пропонує розуміти під глобальністю якісну характеристику життя у світовому суспільстві, де уявлення про замкнутий простір перетворилося на фікцію, а глобалізм- як ідеологію панування світового ринку, складову ідеології неолібералізму (У.Бек). «Один з проявів цілісності полягає в тому, що людина не залишається поза межами досліджуваного об'єкта, а знаходиться всередині нього, вона всього лише частина, яка позначає ціле» [3]. Таким чином, цілісність виступає одночасно і як процес і як структура, що характеризує якісне становище світу [3]. Важливо також визначити та розрізнювати поняття глобалізму і глобалізації. Глобалізм - загально планетарна реальність, єдиний економічний і соціокультурний простір на основі взаємозв'язків і взаємозалежності країн і народів, зростання об'ємів і прискорення темпів обміну товарами і послугами, міжнародного переміщення капіталів і робочої сили, взаємопроникнення духовних цивілізаційних цінностей, що формується. Поняття «глобалізм» має об'єктивний і суб'єктивний зміст. З об'єктивних позицій – це єдиний світовий простір, що створюється ринковою цивілізацією обміну. З суб'єктивних позицій глобалізм означає послідовне усунення від всіх місцевих інтересів, норм і традицій, формування світу економічного і політичного монополізму з міжнародним центром влади [3]. Глобалізація – це об'єктивний соціальний процес, змістом якого є зростаючий взаємозв'язок і взаємозалежність національних економік, політичних і соціальних систем, національних культур, а також взаємодії людини з навколишнім середовищем. Глобалізація стала чи не найзагальнішим явищем сучасності; об'єктивною реальністю, без якої важко уявити політичний, економічний, соціальний чи культурний поступ суспільства [3]. Розгляд глобалізації у філософії характеризується тим, що в ній йдеться про становлення суспільних структур наднаціонального рівня; про вплив глобалізації на суспільство і на спосіб життя індивідів, моделі життєтворчості; про людство як глобальну спільноту і можливості конститування світового суспільства; про можливості соціального пізнання тенденцій глобалізації; про

можливості та наслідки глобалізаційних процесів і обумовлені ними способи самореалізації особистості [3]. Для розвинутих економік позитивний вплив глобалізації проявляється у зростанні обсягів зовнішньої торгівлі в результаті поглиблення спеціалізації країн. Оскільки національні корпорації промислово розвинених країн володіють сучасними технологіями та ефективним менеджментом, лібералізація торгівлі сприяє розширенню ринків збуту і, як наслідок, обсягів зовнішньої торгівлі країн. До цього додається експансія національного капіталу на закордонні ринки. Ринки капіталу розвинених країн, як правило, характеризуються надлишком капіталу та низькою дохідністю його використання в той час, коли в менш розвинених країнах спостерігається дефіцит капіталу та, відповідно, висока дохідність його використання. Лібералізація інвестиційних режимів, що супроводжує процеси глобалізації, дає можливості для національного капіталу промислово розвинених країн розширити сфери діяльності за рахунок інших країн і підвищити ефективність його використання [1]. Які ж для України негативи глобалізму, його загрози? По-перше, це вже згадане збільшення розриву в рівнях економічного і соціального розвитку між Україною та країнами «золотого мільярда» – за оцінками ООН, різниця між ВВП багатих і бідних країн становила у 1960 р. 1:30, у 1990 р. – 1:60, у 1999 р. – 1:90. Отже, цей процес прискорюється [2]. По-друге, зростання безробіття, бідності, безпритульності, а також техногенне перевантаження і деградація довкілля [2]. По-третє, економічне і політичне послаблення України, пригнічення внутрішнього національного ринку, національної економіки, що призведе до практичного усунення України з конкурентного середовища [2]. По-четверте, зростання рівня тіньової економіки, її розростання до рівня глобально-світової і вихід з-під контролю України як нації-держави. Загальна криміналізація економічної діяльності, зростання корупції [2]. По-п'яте, конфлікт між вимогами глобалізації та соціально-культурними і економічними традиціями нашої держави [2]. Слід зазначити, що глобалізм не є суб'єктивним процесом, витвором «світового уряду» чи ТНК. Це об'єктивний процес всесвітньої інтеграції, новий етап розвитку людства. Все ж, сучасний глобалізм має насильницький характер щодо України, для нього характерний неолібералізм та неокolonіалізм [2]. **Висновок.** Таким чином, можна сказати, що глобалізація в Україні користується досить вагомим авторитетом. В цьому зацікавлені як і політики, так і будь-який пересічний громадянин. Цей феномен став присутній у побуті кожного громадянина, і ми не можемо вже без, здавалося б необхідних для нормального існування, речей, які нам «подарувала» глобалізація. Ця невидима рука захопила і заповонила всі сфери людського існування в сучасному світі й навряд чи хтось зможе зупинити її дію.

Список використаних джерел

1. «Вплив глобалізації на національну економіку: позитивні та негативні сторони», Тернопільський національний економічний університет . URL: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2336/1/Chuprinskiy_M.pdf
2. URL: <http://referat-ok.com.ua/finans/pozitivi-ta-negativi-globalizacii>
3. Рябініна О.В. « Глобалізація як предмет філософського аналізу URL:<http://psi.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-socialnyh-i-gumanitarnyh-dyscyplin/GPS-1.1.pdf>